

Uitgangspunten voor een Samenwerkings- en uitvoeringsprogramma

Energiek en innovatief!

Samen stap voor stap over op duurzame energie in onze regio

Metropoolregio Eindhoven

RES Regionale
Energie
Strategie

Inhoud

Samenwerkings- en uitvoeringsprogramma

1. Inleiding	4
2. Uitvoering	6
3. Monitoren en verbinden	8
4. Regionale strategie	10
5. Communicatie	15
6. Structuur	17
7. Financiën en capaciteit	22
8. Vervolgstappen	24
Bijlage 1 - Voorwaarden voor een goede structuur	25
Bijlage 2 - Rol en samenstelling gremia samenwerkingsproces RES	26

1. Inleiding

We willen vooral aan de slag gaan, met concrete projecten die voor onze gemeenten, de waterschappen en de provincie het belangrijkste zijn en met anderen die daar ook zo over denken. De strategie van de RES 1.0 is klaar en nu gaan we samen bepalen op welke thema's we strategisch en regionaal door ontwikkelen, lobbyen en afspraken maken. Onze organisatievorm passen we daar op aan. En we maken zichtbaar wat we bereiken zodat we kunnen bijsturen, van elkaar kunnen leren en trots kunnen zijn op wat onze regio bereikt.

De regionale energiestrategie bevindt zich op een kruispunt. De RES 1.0 is vastgesteld en daarvoor is de afgelopen jaren een regionale samenwerking opgebouwd die we koesteren. Ook de komende jaren willen we samen afstemmen over de uitvoering, en strategie ontwikkelen voor de RES 2.0. Wel blijkt uit evaluaties van deze samenwerking dat er organisatorische verbeterpunten zijn, en moet onze ambitie voor wat we in de RES 2.0 willen ontwikkelen nog inhoudelijk worden besproken. Dit vraagt om ruimte, om een concrete ambitie en prioritering voor strategische samenwerking te formuleren: wat doen we wél, en wat doen we (voorlopig) ook níet. De organisatiestructuur kan dan daarop worden aangepast. We willen immers doelmatig samenwerken: werkgroepen en onze verdere organisatie moeten aansluiten op onze doelen en ambities voor de komende jaren. We maken dus een eigen transitie door: we gebruiken voor nu de organisatievorm van de RES 1.0 om na te denken over onze vervolgstappen en de organisatievorm die daarbij hoort. Uit de evaluaties blijkt dat we niets radicaal willen veranderen, maar ons in stappen willen ontwikkelen. Op die manier blijven we een strategisch sterke samenwerking, waar doelmatig met budget en tijd wordt omgegaan: strategisch samenwerken waar het meerwaarde heeft en de focus, tijd en budget ook richten op lokale uitvoering.

Want met die uitvoering willen we aan de slag, en dat zijn we vaak al. Niet vergaderen, maar doen. Daarom stellen we een Samenwerkings- en uitvoeringsprogramma (S&UP) op dat niet alleen ruimte geeft voor strategische en organisatorische ontwikkeling, maar ook voor actie.

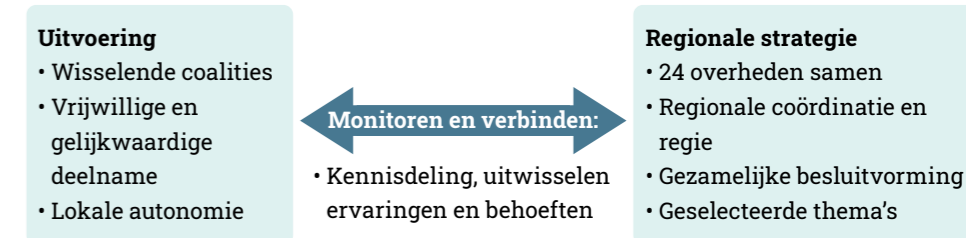
In dit document zijn de uitgangspunten voor ons S&UP opgenomen. Het schetst de drie doelen die voor komend jaar zijn gesteld, aan de hand van drie kerntaken die we in de regionale energietransitie zien. Ten eerste willen we uitvoeren, ten tweede monitoren en verbinden van verschillende projecten en van uitvoering en strategie, en ten derde willen we die strategie verder ontwikkelen op de punten die prioriteit hebben. Vooral het spanningsveld tussen regionale regie en lokale autonomie vraagt nog discussie. Als onze ambities voor de RES 2.0 meer ingevuld zijn, volgt daar ook uit hoe uitgebreid de projectorganisatie moet zijn. De voorgestelde projectorganisatie kan daar gemakkelijk op worden aangepast.

Samengevat zijn er drie doelen voor 2022-2023:

- 1. Focus op uitvoering**, die lokaal wordt vormgegeven in wisselende coalities van overheden en andere partijen die samen een thema prioriteit geven. Deelname aan een project is vrijwillig en gelijkwaardig, deelnemers zijn zelf opdrachtgever en besluitvormer.
- 2. Monitoren en verbinden**, er is overzicht van wat we bereiken in uitvoering en strategie, strategie wordt vertaald in uitvoering, er vindt kennisdeling plaats, en ideeën of knelpunten uit de uitvoering kunnen worden vertaald in regionale strategie.

- 3. Regionale strategie**, we bepalen kritisch welke thema's komend jaar regionaal moeten worden opgepakt, voor deze thema's ontwikkelen we regionale strategie en zorgen we voor één geluid richting partners zoals de netbeheerders Enexis voor het laag- en middenspanningsnet en TenneT voor het hoogspanningsnet. De regionale organisatiestructuur wordt heringericht op deze ambities zodat we sober en doelmatig samenwerken.

Tussen de drie doelen is een wisselwerking: strategie wordt in de praktijk toegepast, en lokale uitvoering kan leiden tot behoefte aan strategie op een bepaald thema. Hoe we dit willen vormgeven, wordt in de volgende hoofdstukken behandeld. Hoofdstuk twee, drie en vier schetsen de inhoud van de uitvoering, monitoring, en regionale strategie. Daarna wordt de voorlopige organisatievorm geschetst: hoofdstuk vijf behandelt communicatie, hoofdstuk zes structuur, en hoofdstuk 7 financiën. Ten slotte schetst hoofdstuk 8 de vervolgstappen die nodig zijn om het S&UP verder in te vullen.

2. Uitvoering

De uitvoering is het belangrijkste onderdeel van de regionale energietransitie, omdat daar echte resultaten worden bereikt en stappen gezet worden naar een klimaatneutrale en duurzame regio. Monitoring en strategie zijn alleen van belang, waar zij de uitvoering ondersteunen. Onze samenwerking wordt dan ook zo ingericht, dat monitoring en strategie zo efficiënt mogelijk worden vormgegeven, waardoor onze capaciteit en middelen zo veel mogelijk aan de uitvoering kunnen worden besteed.

2.1 Spelregels vormgeving uitvoering

Het is de sterke wens van deelnemers dat uitvoering in wisselende coalities wordt georganiseerd op basis van lokale autonomie. Daarnaast krijgt uitvoering prioriteit over strategie en monitoring waar het de tijd en middelen van gemeenten betreft. Uit de evaluaties die gedaan zijn en gesprekken met diverse stakeholders komt een aantal belangrijke spelregels naar voren voor de uitvoering van projecten. Dit zijn:

1. De juiste schaal: uitvoering kan en hoeft niet met de 21 gemeenten samen: elk project vraagt om een eigen schaal.
2. Het juiste tempo: onze samenwerking moet deelnemers uitnodigen om projecten uit te voeren, maar ook de ruimte laten om niet alles tegelijk te doen. Gemeenten en maatschappelijke partners hebben beperkte tijd en middelen, en daar is respect voor.
3. Vrijwilligheid: deelname aan een project is altijd een keuze: elke gemeente neemt deel aan projecten die lokaal prioriteit hebben in wisselende coalitions of the willing
4. Stakeholders spelen een grote rol: gemeenten, waterschappen en provincie kunnen de energietransitie niet alleen vormgeven en moeten zoveel mogelijk verbinding zoeken met maatschappelijke partners. Stakeholders zoals BMF, ZLTO, LEC's, Woningcorporaties, JongRES,

Brainport, VNO-NCW, TU/e, Fontys en NVDE worden actief benaderd om in coalities te stappen en daar op basis van gelijkwaardigheid te participeren.

5. Jouw project, jouw beslissing: voor projecten zijn de deelnemers samen en op een gelijkwaardige manier verantwoordelijk. Bijvoorbeeld een coalitie bestaat uit vier gemeenten, twee woningcorporaties en een bewonersinitiatief, die gezamenlijk besluiten nemen en het project uitvoeren.
6. Meteen beginnen en onderweg leren en bijsturen: uitvoering wacht niet op regionale afspraken maar is al gestart en wordt breed opgepakt. De lessen uit de projecten kunnen juist input zijn voor regionaal beleid, en regionale afspraken kunnen ertoe leiden dat een project wordt bijgestuurd.
7. Ruimte voor meedoen en nadoen: projecten zijn inclusief en benaderbaar: wie wil kan participeren en/of leren van de projecten
8. Successen en lessen delen: projecten delen hun successen en lessen binnen de RES samenwerking, zodat anderen hier voordeel van hebben en zodat het input kan zijn voor beleid.
9. Vormvrij: er is geen algemene manier waarop een project zich organiseert, dit hangt af van de coalitie, het doel en de omvang van het project.

2.2 Waar beginnen?

Elke gemeente begint bij de eigen prioriteiten. Voor de een is dat misschien: maatschappelijk vastgoed verduurzamen. Voor een ander: een pilotwijk van het gas af halen. Weer een ander heeft een LEC met een plan voor grootschalige opwek dat ze van harte wil ondersteunen. Door allerlei omstandigheden, van fysieke omgeving (zoekgebieden, warmtebronnen) tot politieke wens: de prioriteiten voor alle deelnemers liggen verschillend en worden lokaal bepaald.

In de RES 1.0 hebben we aangegeven dat energiebesparing cruciaal is in onze energietransitie; de energie die we niet (meer) verbruiken hoeven we ook niet meer op te wekken. Daarom zetten wij als regio primair en maximaal in op besparing. Gemeenten zijn en gaan verder aan de slag met de besparingsdoelstellingen en ambities, in wisselende coalities. Daarbij ligt de focus voor de komende periode op de gebiedsgerichte aanpak voor de verduurzaming van bedrijventerreinen, de gecombineerde aanpak energielabel C voor kantoren, de uitwerking van een duurzame communicatie strategie, de inzet van energieloketten en energiecoaches, het project Groene Zone 2.0 en de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed. We vormen hiervoor wisselende coalities en zoeken de samenwerking op met de stakeholders waaronder de LEC's en Woco's. De komende periode gaan we de besparingsdoelstellingen en ambities concreter maken en waar mogelijk kwantificeren.

Binnen het thema warmte willen we onze schaarse bovenlokale bronnen optimaal benutten. Gemeenten, waterschappen en provincie zijn en gaan aan de slag met de uitvoering van projecten rondom bovenlokale warmtebronnen. Via de Regionale Structuur Warmte werken we met alle RES-deelnemers samen om te komen tot keuzes met een optimale inzet en verdeling van de bovenlokale bronnen.

We zetten in op realisatie van no-regret projecten voor duurzame energie via grootschalig zon op dak, op parkeergarages en op Rijksgronden. Gemeenten gaan aan de slag met de invulling van de zoekgebieden of hebben hierin al stappen gezet. Zij doen dit door het maken van beleid en regels om de uitvoering in goede banen te leiden. Dit vergt altijd lokaal maatwerk wat betreft de ruimtelijke inpassing onder- en bovengronds en de lokale situatie. Voor wat betreft de aansluiting op de netinfrastructuur werken we aan een programmering en prioritering per verdeelstation.

3. Monitoren en verbinden

We monitoren hoe het gaat met de projecten in de uitvoering, wat onze voortgang in de uitvoering als geheel is, en hoe we vorderen met het maken van regionale strategieën die we nodig hebben om de uitvoering te verbeteren. Zo inspireren we elkaar en weten we waar kennis te halen valt, waar nieuwe partners kunnen aansluiten, welke thema's succesvol zijn en waar we misschien een tandje bij moeten schakelen.

Het monitoren en verbinden staat komende tijd met stip op 1; nu doelstellingen zijn vastgelegd is het zaak om in beeld te brengen hoe we daaraan bijdragen en hoe we dat zo goed mogelijk kunnen doen. Voor de monitoring van de voortgang wordt de verantwoordelijkheid gelegd bij de programmamanager, die daarbij praktische ondersteuning krijgt. Monitoring ziet er als volgt uit:

- **Het verzamelen en verspreiden van informatie over de projecten:** welke projecten lopen er en in welke coalities, wat is de voortgang, wie zijn contactpersonen, welke expertise is bij deze projecten op te halen, welke knelpunten worden ervaren. Het delen van deze informatie gebeurt via een aantal kanalen, zoals via een (digitaal) platform, via contacten met de diverse partners, als om informatie wordt verzocht, via regelmatig contact met de ambtenaren van de betrokken overheden en met de adviesgroep, via bestuurlijk overleg (POHO, alleen informatief) en in het overleg tussen de werkgroepvoorzitters, om zo de verbinding tussen uitvoering en beleid te borgen.

- **Het monitoren van uitvoering en voortgang als geheel:** overzicht bewaren van 'optelsom' van projecten: op welke thema's worden vorderingen gemaakt en op welke manier / met welke deelnemers, waar hebben we minder succes. Daarnaast gaat het om het verschaffen van cijfermatig inzicht waar we als regio staan met betrekking tot de energietransitie. Ook dit totaalplaatje delen in de daarvoor bestemde overleggen (stuurgroep, POHO).
- **Het zorgen voor praktisch advies aan projecten:** fungeren als sparring partner op verzoek van projectcoalities of het verbinden van een project aan een sparring partner uit bijv. een werkgroep.
- **Het ontwikkelen van kennis- en leeragenda's en het agenderen op de beleidsagenda:** uit projecten kunnen thema's / knelpunten komen die van regionaal belang zijn en waarbij het belangrijk is dat regionale afstemming of kennisontwikkeling plaatsvindt. De programmamanager herkent dit soort onderwerpen en agendeert deze (via programmateam).

4. Regionale strategie

We maken slimme keuzes over de onderwerpen waarop we een gezamenlijke strategie ontwikkelen. Dit zijn altijd thema's die prioriteit hebben voor de hele regio, waarmee de lokale uitvoering geholpen is, en waarbij een gezamenlijke aanpak of uitwerking meerwaarde heeft.

4.1 Prioriteiten stellen in strategie-ontwikkeling

Van de RES 1.0 hebben we geleerd: afstemming op grotere onderwerpen met 21 gemeenten samen heeft meerwaarde. Samen kaders afspreken over participatie, over zoekgebieden en over netprioritering bijvoorbeeld, en een gezamenlijk signaal richting bijvoorbeeld netbeheerder of provincie. Tegelijk willen de gemeenten hun focus op de uitvoering kunnen hebben. We moeten de strategie dus zo efficiënt mogelijk organiseren, zodat niet al onze capaciteit en budget hieraan wordt besteed. Dit kan door duidelijke afspraken over strategie (welke producten zijn nodig, en wanneer in de tijd) en over structuur (wie is verantwoordelijk, wat wordt er verwacht van welke partij).

Het gesprek over prioriteiten in strategie-ontwikkeling zal in de komende maanden plaatsvinden in de werkgroepen. Uit de handreiking, de RES 1.0 en de projectfiches van de werkgroepen is een lijst met onderwerpen opgesteld, die van belang kunnen zijn voor de RES 2.0 en verder. Deze lijst staat hieronder. Het is niet realistisch om deze 14 producten af te hebben in de RES 2.0, in ieder geval niet met een slanke werkorganisatie die ruimte laat voor focus op de uitvoering. Een van de eerste stappen in het uitwerken van de strategie is dus een 'slimme keuze' maken in de prioriteiten voor 2022-2023 over welke onderwerpen we prioriteren. Hoeveel en welke prioriteiten worden gekozen, heeft ook weer gevolgen voor de inrichting van

de structuur: hoeveel werkgroepen en met welke thema's en expertises je nodig hebt bijvoorbeeld. Het komen tot een keuze hierin is een van de eerste vervolgstappen. Dit is onderdeel van het takenpakket van de werkgroepen in de komende maanden. Daarnaast blijven zij ook inhoudelijk werken aan de thema's die binnen de werkgroep het meest relevant of dringend zijn. Zij buigen zich ook over de vraag of de huidige indeling in werkgroepen voldoet, of dat er wellicht behoefte is aan nieuwe werkgroepen, een andere naam of focus, of het stoppen van een werkgroep.

Onderstaand overzicht laat zien dat de werkgroepen besparing en warmte vooral aan de slag kunnen met het verder uitwerken van hun doelen in een concreet plan van aanpak. Bij de overige thema's, die nu zijn ondergebracht onder 'energiesysteem', ontstaat een knelpunt. Hier moet worden gekeken naar ofwel het prioriteren in de tijd, ofwel het oprichten van nieuwe (eventueel tijdelijke) werkgroepen waardoor de thema's kunnen worden opgepakt. Daarbij is onder andere in het POHO aangegeven dat vooral de energiemix, participatie en programmeren & prioriteren de aandacht moeten hebben.

De werkgroepen komen met een plan van aanpak om deze thema's te benaderen, met een tijdsplanning, prioritering voor het thema, concretisering van de inzet vanuit gemeenten en andere organisaties en inhoudelijke eisen die aan de producten worden gesteld die over de thema's gaan. Dit wordt medio 2022 aan de stuurgroep voorgelegd.

Onderwerpen regionale strategie

1. Concretisering van de gezamenlijke ambities en doelstellingen op het gebied van besparing
2. Een overzicht van de huidige regionale energiemix en een schets voor die van 2030, met onderzoek naar kaders voor de verdeling van die energiemix
3. Maximale inzet van systeemefficiency zoals het lokaal combineren van zon en wind op één aansluiting, energiehandelsplatforms en nieuwe technieken
4. Een online platform en regionaal afwegingskader warmtebronnen, hierdoor vindt afstemming plaats tussen de TVWs en de RSW
5. Een handleiding Participatie & Eigendom
6. Een besluit over (of / hoe) realisatie van een ontwikkelfonds en -organisatie (regio overstijgend).
7. Een stappenplan innovatie
8. regionale afspraken over het programmeren en prioriteren van duurzame energieopwek
9. Een herijking van de zoekgebieden, met gerealiseerde / vergunde / nieuwe of afgevalen gebieden en projecten
10. Een afspraak over de verankering van de RES afspraken in het omgevingsbeleid
11. Een kader voor integrale afwegingen tussen ruimtelijke opgaven
12. Een uitvoeringsstrategie zon-op-daken
13. een beslissing op grootschalige opwek zon, financiën, participatie en landschap
14. Een strategie over arbeidsmarkt en onderwijs

Het kiezen voor een aantal thema's betekent ook: andere thema's op dit moment niet oppakken. Totdat er een grotere behoefte aan strategie op die thema's ontstaat, of ruimte in de organisatie na afronden van prioriteiten. We kunnen niet alles tegelijk en die verwachting moet ook duidelijk zijn: aan thema's die geen hoge prioriteit hebben moeten we onze middelen en tijd niet besteden.

We geven prioriteit aan onder andere de thema's die bijdragen aan ons bod uit de RES 1.0. Aanvullend geven we prioriteit aan inzicht in de energiemix en een online platform en regionaal afwegingskader warmte. We maken regionale afspraken over programmeren en prioriteren van duurzame energie, de benodigde investeringen in de netinfrastructuur en een uitvoeringsstrategie zon-op-dak. Knelpunten die geconstateerd worden vanuit de netimpactrapportage worden vertaald naar een netvisie, vandaaruit wordt een keuze gemaakt wat ruimtelijk en technisch nodig is om het knelpunt op te lossen. Daarnaast bieden we inzicht in de mogelijke toekomstige energiemix (2030) voor onze regio tevens aandacht hebbende voor de doelen uit de diverse klimaattafels zoals logistieke laadinfra onder mobiliteit. Aanvullend werken we (verder) aan een handleiding participatie en eigendom met daarin aandacht voor een mogelijk duurzaamheidsfonds of omgevingsfonds. Ook de mogelijkheden van een ontwikkelfonds of -organisatie worden meegenomen omdat deze van toegevoegde waarde kunnen zijn voor de uitvoering. De andere onderwerpen komen in de uitwerking van de werkgroepen aan bod, daarin staat of zij de komende tijd worden opgepakt of worden 'geparkeerd'. In dat laatste geval kunnen ze worden opgepakt als zich bijvoorbeeld een kans voordoet of als de behoefte hieraan groter wordt. Een besluit om een onderwerp op te pakken wordt dan genomen door stuurgroep en/of POHO, na agendering door de programmamanager.

4.2 De RES 2.0 als momentopname

Voor de kwaliteit van de RES 2.0 hebben we in de evaluatie een aantal eisen gesteld, we zien het document als:

- een toekomstgerichte en strategische visie met focus op 2030, en doorkijk naar 2050
- een hefboom voor kwaliteitsverbetering (ruimtelijk, economisch, ecologisch en sociaal), kans voor de regio
- voor iedereen: maatschappelijk draagvlak, betrokkenheid en bewustzijn centraal
- Gericht op maximaal behouden van ruimtelijke kwaliteit, inzet op besparen
- Het resultaat van een zorgvuldig doorlopen proces

De RES 2.0 is echter geen doel op zich: het doel is regionale samenwerking gebruiken om de energietransitie te versnellen. We werken samen waar dat meerwaarde heeft, en dat blijven we doen. De RES 2.0 is, net als de RES 1.0, een momentopname. Het maken van regionale strategieën (afspraken, richtlijnen, keuzehulpen etc.) is een continu proces. Sommige van deze producten zullen eerder klaar zijn dan in juli 2023, sommige zullen dan nog in ontwikkeling zijn. Dat past bij de aanpak in onze regio, waar sommige onderwerpen meer prioriteit krijgen of makkelijker uit te werken zijn, terwijl andere meer tijd of een uitgebreider proces vragen. Het doel is daarom niet om alle strategische producten 'af te hebben' in juli 2023. Wat in 2023 gereed is, wordt met een korte update over uitvoering en een korte herijking van de RES 1.0 gebundeld onder de vlag van de RES 2.0. Wat nog in ontwikkeling is, wacht tot de volgende RES. En is een stuk eerder klaar, dan kan het eerder aan de gemeenteraden worden voorgelegd. Zo houden we flexibiliteit om steeds te werken aan thema's die de hoogste prioriteit hebben en daarin ook besluiten te nemen op het meest geschikte moment.

5. Communicatie

Voor de communicatie over de energietransitie zijn zowel gemeenten als de regio aan zet. Met de start van de uitvoeringsfase verandert de communicatie-opgave, vooral richting inwoners die lokale ontwikkelingen opmerken en daaraan deelnemen. Vanuit de regio wordt gecommuniceerd over de energietransitie in de regio als geheel op basis van de monitoring, en over de ontwikkeling van regionale strategie richting de RES 2.0. Ook wordt er gecommuniceerd naar en input opgehaald van stakeholders, ambtenaren en bestuurders.

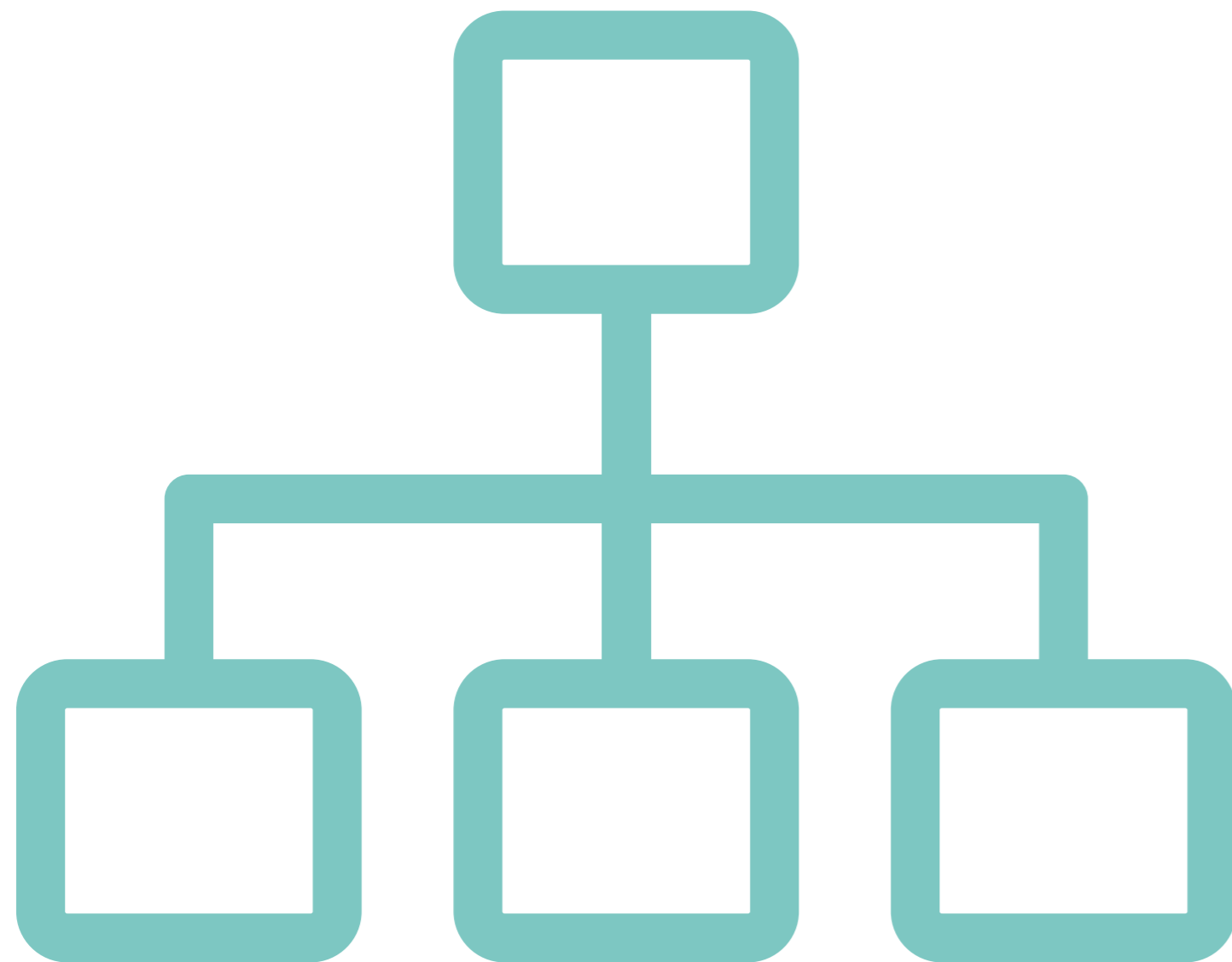
De rol van gemeenten / coalities:

- Informeren van bewoners over lopende projecten voor de energietransitie in de gemeente, bijvoorbeeld via gemeentelijke (sociale) media kanalen en huis aan huis bladen;
- Informeren van bewoners die wonen in of nabij zoekgebieden en hen zoveel mogelijk betrekken bij planvorming en besluitvorming;
- Informeren van inwoners over het Energieloket en het gebruik daarvan stimuleren.

Rol van de regio:

- Communiceren met stakeholders, ambtenaren en bestuurders over strategie ontwikkeling en monitoring, via website, nieuwsbrief en RES Update;
- Ontwikkeling van regiobrede communicatieproducten zoals kernboodschappen, presentaties, factsheets en video's;
- Advisering over procesparticipatie;
- Organisatie van regionale en subregionale bijeenkomsten over de RES voor inwoners, stakeholders, ambtenaren en bestuurders;
- Organisatie van themabijeenkomsten voor en met specifieke doelgroepen zoals JongRES;
- Organisatie van regionale communicatie-overleggen rondom mijlpalen / momenten die voor communicatie belangrijk zijn;
- Organisatie van regionaal burgerpanel bij specifieke vraagstukken of dilemma's die vanuit de werkgroepen, gemeenten of programmateam naar voren komen.

Voorlopig wordt voor communicatie de werkgroep communicatie in stand gehouden. Nadat duidelijker wordt welke thema's regionaal belegd blijven, kan worden gekeken hoe deze werkgroep zo efficiënt mogelijk wordt ingericht.

6. Structuur

6.1 Structuur in ontwikkeling

De organisatiestructuur moet aansluiten bij de doelen die we gezamenlijk stellen: samenwerken op strategisch gekozen onderwerpen, ruimte voor uitvoering, ontzorging in de monitoring en op gezette tijden goed voorbereide besluitvorming. Uitvoering is vaak op kleinere schaal dan de hele regio en berust op vrijwillige inzet en lokale autonomie. Het RES 2.0 traject is juist gebaseerd op unanimiteit, consensus en regionale sturing. Daartussen zit een belangrijke taak van monitoring, verbinden, onderwerpen opschalen waar nodig of juist naar de uitvoering brengen. Daarnaast is rolduidelijkheid en opdrachtgeverschap erg belangrijk: het moet helder zijn wie welke taak heeft. Een overzicht van alle eisen die aan de structuur worden gesteld is in bijlage 1 opgenomen. Op de volgende pagina staat de voorlopige structuur geschetst.

Deze structuur verschilt slechts minimaal van de structuur zoals die voor de RES 1.0 is gebruikt. Veranderingen zijn dat de Werkgroepvoorzitters

een opdrachtgevende rol hebben richting de werkgroepen. Ook wordt de komende tijd in praktijk bekeken wie precies zitting moeten hebben in het programmateam. Daarnaast worden de drie werkgroepen voorlopig in stand gehouden, waarbij de werkgroep grootschalig is omgedoopt tot werkgroep energiesysteem. Daarbij moet nog gekeken worden of deze indeling zo moet blijven. Bij 'energiesysteem' kunnen bijvoorbeeld nieuwe thema's rondom energiemix en netprioritering worden ondergebracht. Daarnaast kan het zijn dat een thema geen regionale strategische prioriteiten heeft voor de komende tijd. Een eerste stap is dus om opdrachten te formuleren op het gebied van strategie, zodat de opdracht aan de werkgroepen duidelijk is en ook gezien kan worden of de huidige indeling volstaat. Wat we duidelijk zien is de rol van een programma-manager als verbinder binnen en tussen de thema's. Daarnaast zal een procesmanager nodig zijn om de groene en gele kolommen te organiseren, deze rol staat in het werkprogramma van de MRE omschreven en is hieronder opgenomen in het schema met de taakverdeling.

1. Voorgestelde organisatiestructuur

Uitvoering

Bestuurlijke opdrachtgevers
Bestuurders van de coalitiepartijen zij geven opdracht, worden op de hoogte gehouden van de voortgang

Projectleiders (één per coalitie)
Een van de coalitie-deelnemers of extern ingehuurd, stemt af met programmamanager, is verantwoordelijk voor voortgang en communicatie, is vraagbaak voor andere projecten / geïnteresseerden

Coalities van gemeenten en maatschappelijke partners
Wisselende coalities voeren project gezamenlijk uit, financieren project gezamenlijk, stemmen onderling af over rolverdeling

Monitoring en verbinding

Stuurgroep
Bestuurlijk opdrachtgever monitoring, wordt op de hoogte gehouden van voortgang.

Programmamanager
Verantwoordelijk voor monitoring projecten, verbinden projecten, faciliteren kennis en vindbaarheid, totaaloverzicht projecten, strategische signalen aan programmamanager

Procesmanager
Verantwoordelijk voor voortgang processen, voorbereiding besluitvorming, budgetverantwoordelijk

Strategie ontwikkeling

Werkgroep warmte
Kleine kernwerkgroep met ambtelijke voorzitter die strategie ontwikkelt (laat ontwikkelen) op de thema's die als prioriteit zijn gesteld

Werkgroep energiesysteem
Kleine kernwerkgroep met ambtelijke voorzitter die strategie ontwikkelt (laat ontwikkelen) op de thema's die als prioriteit zijn gesteld

Werkgroep besparing
Kleine kernwerkgroep met ambtelijke voorzitter die strategie ontwikkelt (laat ontwikkelen) op de thema's die als prioriteit zijn gesteld

Programmamateam (ambtelijk)
Aanspreekpunt: procesmanager en programmanager
Bestaat uit werkgroepvoorzitters, programmamanager, procesmanager, subregio's, waterschappen en provincie en Enexis.
Verantwoordelijk voor strategie op prioriteiten gesteld door stuurgroep, voorbereiding besluitvorming, afstemming tussen werkgroepen, bundeling RES

Strategie advies en besluitvorming

Adviesgroep
Bespreking concepten van strategische producten

Subregio's
Bestuurlijke en ambtelijke bespreking concepten van strategische producten

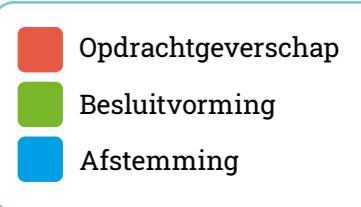
Stuurgroep
Bestuurlijk opdrachtgever ontwikkelen strategie, na afstemming POHO, stukken vrijgeven ter besluitvorming

POHO

Gemeenteraden/Colleges

AB/DB Waterschappen

PS/GS Provincie

6.2 Taakverdeling en opdrachtgeverschap

In de drie sporen uitvoering (blauw), monitoring (groen) en regionale strategie (geel) zijn verschillende actoren actief. In de uitvoering zijn dat alleen coalities. In de monitoring spelen de programma-manager en diens ondersteuner de hoofdrol: zij zijn verantwoordelijk voor het verzamelen van informatie hierover en het informeren van het ambtelijk overleg en POHO. De inhoud van de regionale strategie wordt verzorgd door (in opdracht van) de werkgroepen. De procesmanager verzorgt de afstemming richting besluitvorming. Voorgesteld is om deze taak te beleggen bij het Team MRE. Ook zal er worden gezocht naar bestuurlijke trekkers/aanspreekpunten voor de projecten en strategische thema's.

2. Rollen en taken

Uitvoeren van concrete projecten	Monitoren van uitvoering	Ontwikkelen van regionale strategie	Aansturen en besluiten van regionale strategische traject
Wisselende coalities van gemeenten en maatschappelijke partners voeren projecten uit die zij zelf organiseren, delen kennis over project, en zijn vraagbaak.	Coalities delen kennis / stand van zaken met programma-manager	Werkgroepen ontwikkelen strategische documenten volgens vooraf gestelde prioriteiten (i.s.m. externe partij), stemmen af met andere werkgroepen over prioriteiten en samenhang.	POHO bepaalt (vooraf) welke strategische prioriteiten worden uitgewerkt (strategische ambitie), stuurt dit waar nodig bij, stelt strategische stukken vast als onderdeel van RES 2.0.
Projectleider stemt af met programma-manager, is verantwoordelijk voor een project in een coalitie. Dit kan een ambtenaar zijn of een ingehuurd externe projectleider.	POHO wordt regelmatig geïnformeerd over voortgang uitvoering als geheel.	Werkgroep-voorzitter overlegt met andere werkgroepen, stemt af met programma-managers en is opdracht gevend voor de werkgroep.	Stuurgroep is bestuurlijk opdrachtgever Programmteam en werkgroepen, verantwoordelijk voor voortgang strategie, bereidt keuze strategische ambitie voor POHO voor, agendeert. De voorzitter van de Stuurgroep is tevens voorzitter POHO.
	Ambtelijk overleg wordt regelmatig geïnformeerd over voortgang uitvoering als geheel		Sub-regio bespreekt stukken voor, geeft input programmteam, werkgroepen en stuurgroep, bereidt besluitvorming voor.
Programma-manager ; is verantwoordelijk voor monitoring, agendeert knelpunten, evalueert voortgang uitvoering als geheel en deelt dit met ambtelijk overleg en POHO; is verantwoordelijk voor voortgang strategie, lobby, zitting in werkgroepen; adviseert programmteam / stuurgroep over strategische prioriteiten en besluiten, agendeert strategische onderwerpen.			
Procesmanager zorgt voor afstemming stuurgroep, programmteam en werkgroepen, verbinding met deelnemers en stakeholders, ondersteuning gemeenten bij besluitvorming, advisering stuurgroep, signaleren knelpunten, totaalplanning bewaken, organiseren besteding landelijke middelen incl. project- en financiële administratie en verantwoording; secretaris Stuurgroep en POHO; opdrachtverlening externen.			

7. Financiën en capaciteit

7.1 Financiën

Net als voor de RES 1.0 zijn er Rijksmiddelen beschikbaar voor de komende periode, aangevuld met een beperkt budget vanuit het MRE werkprogramma. Daarnaast dragen de provincie en de Waterschappen bij in de algemene proceskosten. Daarnaast biedt de provincie ook mogelijkheden voor cofinanciering van specifieke projecten.

De Rijksmiddelen worden net als voorheen via een Decentrale Uitkering aan de gemeente Cranendonck uitgekeerd, die het budget bij de MRE in beheer geeft voor besteding en verantwoording. Besluitvorming over de besteding vindt plaats in de stuurgroep, die verantwoording aflegt aan het POHO. Het DB van de MRE is formeel budgetbevoegd, vanwege de verantwoordelijkheid over de besteding (accountantsverklaring e.d.). Het DB wordt door de stuurgroep RES bindend geadviseerd over bestedingen. Uiteraard volgen we bij het uitbesteden van opdrachten de regels uit de door de DB MRE vastgestelde werkinstructie inkoop en aanbesteding.

Er wordt een bestedingsplan opgesteld voor de komende periode. Periodiek wordt aan de Stuurgroep RES een terugkoppeling gegeven van de stand van zaken. Tussentijdse monitoring vindt plaats door het Programmteam RES. Het POHO energietransitie wordt periodiek geïnformeerd. Verantwoording naar de 21 gemeenten zal lopen via de reguliere P&C-cyclus van de MRE aan de 21 gemeenten.

De middelen worden ingezet voor de taken ten behoeve van strategie ontwikkeling en monitoring en verbinden. Daarbij wordt op een sobere en doelmatige manier met het budget omgegaan. Uitvoering wordt in principe gefinancierd door de coalities, maar er kan incidenteel een bijdrage worden

gevraagd voor pilots of onderzoeken die ook een regionaal belang hebben. Budget dat overblijft na strategieontwikkeling en monitoring en verbinden kan worden ingezet voor uitvoering en expert-ondersteuning.

Voor de uitvoering zijn we als samenwerkende overheden (ook) afhankelijk van structurele financiering op basis van het Klimaatakkoord. Hiervoor zal de lobby worden gevoerd via de netwerken van (opdrachtgevers van) het Nationaal Programma RES.

7.2 Capaciteit

De gevraagde capaciteit voor het vullen van werkgroepen en strategische overleggen is een knelpunt voor veel van de deelnemende gemeenten, zeker omdat uitvoering veel capaciteit vraagt en voor de lokale energietransitie essentieel is. Vooral kleine gemeenten zien zich soms gedwongen te kiezen tussen een bijdrage op strategisch niveau en een grotere rol in uitvoeringsprojecten. In de volgende fase, waarin ambities zijn gesteld in de RES 1.0 zal de aandacht nog meer verschuiven naar de uitvoering en zal de inzet vanuit gemeenten verschuiven naar lokale uitvoering en uitvoering in coalities. We agenderen het knelpunt in capaciteit voor de uitvoering bij het Rijk en spreken daarnaast af dat we de organisatie op regionaal niveau ondersteunend aan de uitvoering zo efficiënt mogelijk organiseren. Het aantal vergadermomenten en -gremia moet in verhouding staan tot de voortgang die we maken, en we spreken samen af welke thema's prioriteit krijgen en welke we tijdelijk laten rusten. Op die manier besteden we onze tijd en budget zo efficiënt mogelijk. We maken voorlopig zoveel mogelijk gebruik van de opgebouwde structuur en taakverdeling, die is gebaseerd op één dag per week ambtelijke inzet vanuit gemeenten en 1 dag extra voor gemeenten in het programmteam. Ondertussen ontwikkelen we zo snel

mogelijk een organisatiestructuur die passend is bij de nieuwe prioriteiten en zoeken we naar manieren om tot gezamenlijke aanpakken te komen die de lokale werkdruk kunnen verlichten. Daartoe verkennen we ambtelijk de komende maanden de opdrachtformuleringen voor de strategie en nieuwe structuur van de werkgroepen, en hun rol van opdrachtverlener voor externe onderzoeken / opdrachten. Onder de inzet vanuit gemeenten valt ook afstemming in de subregio, als input voor programmteam en stuurgroep. De komende tijd wordt bekeken wat een juiste omvang en samenstelling is van het programmteam.

Voor een indicatie van de benodigde capaciteit voor de uitvoering van het Klimaatakkoord per gemeente de komende jaren kan worden gekeken naar een advies van de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) over de uitvoeringskosten van het Klimaatakkoord voor gemeenten, provincie en waterschappen.

De Metropoolregio Eindhoven levert de procesmanager voor het proces. Dit houdt in ervoor zorgen dat het proces goed is georganiseerd en wordt begeleid, op strategisch niveau. Het Team MRE heeft geen rol in de uitvoering. Provincie, waterschappen en Enexis continueren hun betrokkenheid via de stuurgroep en het programmteam. De provincie ondersteunt daarnaast gemeenten met de uitvoering, bijvoorbeeld bij botsende gemeentelijk en provinciale belangen, en zet zich in voor het Expertisecentrum Warmte. Ook denkt zij mee over nieuwe (financiële) instrumenten voor de realisatie van RES 1.0.

8. Vervolgstappen

Met dit document leggen we via de lijst uit hoofdstuk 4 de focus van de regionale strategievorming vast voor minimaal het komende jaar. Deze lijst kan worden gewijzigd op basis van nieuwe behoeften, meekoppelkansen of ontwikkelingen. Dit zal plaatsvinden via besluitvorming in de stuurgroep, bij grotere thema's via het POHO, na agendering door het programmteam.

Vervolgstappen de komende tijd zijn:

- 1. Uitwerken van opdrachten onder de thema's:** ambtelijk werken we met ondersteuning van externen de komende maanden de opdrachten onder de thema's van de regionale strategievorming verder uit tot een plan van aanpak met een concretisering van de inzet vanuit gemeenten en andere organisaties. Het plan van aanpak worden ter vaststelling voorgelegd aan de stuurgroep.
- 2. Inrichten van werkgroepen en organisatiestructuur:** de werkgroepenstructuur wordt ingericht op basis van thema's van de regionale strategievorming, en eventuele onderzoeken/externe ondersteuning. Naast en onder de al genoemde werkgroepen kunnen nieuwe (evt. tijdelijke) werkgroepen ontstaan of werkgroepen verdwijnen of worden samengevoegd. Er worden leden geworven voor de toekomstige bemensing.
- 3. Overzicht bestaande projecten en coalities:** met input van de werkgroepen wordt een overzicht gemaakt van de projecten en coalities die al bestaan of die in oprichting zijn. Er worden (digitale) manieren ontwikkeld om dit met elkaar te delen.

Bijlage 1: Voorwaarden voor een goede structuur

Alle conclusies en aanbevelingen uit de evaluaties van de RES 1.0 zijn vertaald in uitgangspunten waar een goede structuur voor samenwerking aan zou moeten voldoen. Deze punten gaan over hoe de structuur is opgebouwd, over autonomie en sturing, en over rolduidelijkheid en opdrachtgeverschap. Hieronder staat een overzicht:

Over de nieuwe structuur van samenwerking

1. De nieuwe structuur is helder, overzichtelijk, flexibel, goed geborgd en zo eenvoudig mogelijk
2. De structuur kan rekenen op brede betrokkenheid en draagvlak van alle 21 gemeenten
3. De nieuwe structuur is niet radicaal anders t.o.v. de RES 1.0 maar is bijgestuurd. Ook toekomstige doorontwikkeling richting een evt. programmatische aanpak verloopt stapsgewijs.
4. Samenwerking berust op gelijkwaardigheid, bestuurlijke consensus en gezamenlijke bewustheid van het collectief belang en de meerwaarde van samenwerking
5. Er is betrokkenheid van en regelmatige communicatie met gemeenteraden, besturen, inwoners en externe stakeholders met ruimte voor inbreng en participatie
6. De nieuwe structuur is efficiënt en overeenkomstig met de governance structuur zoals beschreven in het AEF rapport V4.0
7. De financiën zijn helder en alle gemeenten profiteren op een gelijke manier
8. Er is een stevige ambtelijke bijdrage en samenwerking, zowel op uitvoering als op doorontwikkeling RES 2.0 (lokale accounthouders)

Over regionale sturing vs lokale autonomie

1. Er is een duidelijke verdeling tussen autonomie en regionale sturing, waarbij helder is welke thema's regionaal worden opgepakt en consensus en deelname van de 21 gemeenten behoeven; en welke thema's in lokale autonomie worden opgepakt.
2. Voor projectuitvoering geldt lokale autonomie, hier is geen regionaal sturende rol passend
3. Thema's waar regionale aansturing passend is, zijn: ontwikkelen RES 2.0, lange termijn perspectieven, regionale netprioritering en programmering, monitoring, financiën, afstemming met andere MRE onderwerpen, incl. communicatie over deze thema's.
4. Het traject RES 2.0 wordt door alle 21 gemeenten gezamenlijk doorlopen en de uitkomst is een consensus waar alle gemeenten zich in herkennen.
5. Er is een heldere rolverdeling tussen lokale overheden voor het ruimtelijk domein.

Over rolduidelijkheid en opdrachtgeverschap

1. Gemeenten zijn opdrachtgever aan het MRE en aan externe partijen die bijv. voor werkgroepen werkzaamheden uitvoeren. Opdrachtgeverschap en verantwoording zijn vooraf helder.
2. Er is een passende rol en rolduidelijkheid voor alle partijen, incl. voor werkgroepen, MRE, programmteam, stuurgroep, subregio's en lokale ambtenaren, waardoor iedereen weet wat van ze verwacht wordt, en partijen elkaar daar ook op kunnen aanspreken.
3. Er is een partij verantwoordelijk voor monitoring en samenhang tussen uitvoering en beleidsontwikkeling
4. Er is een partij die aanstuurt en coördineert, bijvoorbeeld een programma-manager / coördinator
5. Er is ruimte voor (kritische) signalen van individuele gemeenten, stakeholders en subregio's, input van deze partijen wordt actief opgehaald en er wordt tijdig en adequaat op gereageerd.

Bijlage 2: Rol en samenstelling gremia samenwerkingsproces RES

We onderscheiden de volgende gremia in ons samenwerkingsproces.

Gemeenteraden, Provinciale Staten, Algemeen Besturen Waterschappen

De volksvertegenwoordigers stellen de kaders vast:

- Vaststelling RES 1.0 MRE. In 2023 actualisatie en uitwerking in de RES 2.0.
- Gemeenteraden besluiten over lokaal beleid binnen de kaders van de RES (lokaal energiebeleid, lokaal omgevingsbeleid, lokale projecten).

Colleges van B&W, Gedeputeerde Staten, Dagelijks Besturen Waterschappen
De colleges van B&W, Gedeputeerde Staten en het Dagelijks Bestuur van de beide Waterschappen zijn bestuurlijk opdrachtgever voor het S&UP. Elke gemeente heeft uiteindelijk een eigen en zelfstandige verantwoordelijkheid in de uitvoering van het S&UP.

Stuurgroep RES

- De Stuurgroep RES werkt in opdracht van de colleges van B&W, Gedeputeerde Staten en het Dagelijks Bestuur van beide waterschappen.
- De Stuurgroep RES bestaat uit:
 - Bestuurlijk vertegenwoordigers namens de vier subregio's (Kempen, Peel, Stedelijk Gebied en A2-gemeenten);
 - Bestuurlijk vertegenwoordigers namens de gemeenten Helmond en Eindhoven;
 - Bestuurlijk vertegenwoordiger namens de provincie;
 - Bestuurlijk vertegenwoordiger namens de waterschappen;
 - Een vertegenwoordiger van Enexis in de rol van adviseur.

- De leden van de Stuurgroep vervullen een schakelfunctie naar de eigen subregio cq organisatie. In de praktijk heeft elke subregio een vooroverleg waarin alle bestuurders aanwezig zijn.
- De Stuurgroep RES heeft de volgende verantwoordelijkheden:
 - Is eindverantwoordelijk voor de totstandkoming van een RES 2.0 dat het besluitvormingsproces kan doorlopen in colleges, besturen, raden en staten.
 - Neemt het besluit de documenten naar de 24 besluitvormende gremia te sturen. In principe neemt de Stuurgroep dit besluit unaniem (consensus) ¹. De Stuurgroep neemt dit besluit in afstemming met alle portefeuillehouders Energietransitie.
 - Stuurt vervolgens de definitieve documenten (RES 2.0) naar het Rijk.
 - Is bestuurlijk eindverantwoordelijk voor de regie op een ordentelijk communicatie en participatie proces richting diverse doelgroepen.
 - Is bestuurlijk opdrachtgever voor het Programmteam.
 - Is de opdrachtgever van de procesmanager en programmamanager.
 - Is eindverantwoordelijk voor de besteding van de procesmiddelen van het Rijk.

Portefeuillehoudersoverleg (POHO) energietransitie

- De rol en verantwoordelijkheid van het POHO is het voorbereiden van een gezamenlijke inbreng van alle gemeenten, het afstemmen van de ambtelijke inzet tussen de gemeenten en het afstemmen van de besluitvormingsprocessen in de 21 gemeenten.
- Het POHO bespreekt en besluit over voorstellen die door de Stuurgroep RES worden voorgelegd en geleidt besluitvoorstellen indien nodig door naar colleges.
- Uit pragmatisch oogpunt kunnen ook de gedeputeerde en de bestuurders van beide waterschappen bij de vergaderingen van het POHO worden uitgenodigd.

¹ Dit neemt niet weg dat er gemeenten kunnen zijn die het er (uiteindelijk) niet mee eens zijn. Elke gemeente heeft hierin de eigen verantwoordelijkheid.

Adviesgroep RES (stakeholders)

- De Adviesgroep RES geeft gevraagd en ongevraagd advies aan de Stuurgroep RES.
- De Adviesgroep RES bestaat uit vertegenwoordigers van de natuur- en milieuorganisaties, woningcorporaties, de ZLTO, lokale energiecorporaties, bedrijvenverenigingen, JongRES, de energieproductiesector en kennisinstellingen.
- De Adviesgroep RES komt ongeveer 6 keer per jaar bij elkaar, waarvan minimaal 2 keer in een gezamenlijke vergadering met de Stuurgroep RES.
- De Adviesgroep RES is agendalid voor Stuurgroep en POHO.

Algemeen Bestuur (AB) en Dagelijks Bestuur (DB) Metropoolregio Eindhoven

Het DB heeft van het AB MRE opdracht gekregen tot uitvoering van het MRE Samenwerkingsakkoord ². Het DB heeft in het dossier RES een beperkte rol.

Taken van het DB zijn:

- Het toezien in procesmatige zin op uitvoering werkprogramma MRE waarvan de totstandkoming van de RES onderdeel is.
- Het ter beschikking stellen van menskracht om het proces in goede banen te leiden.
- Het er op toezien dat verbinding wordt gelegd met de andere inhoudelijke MRE thema's om de integraliteit te bewaken.
- Het DB wordt door de voorzitter van het POHO energietransitie - tevens adviseur van het DB - geconsulteerd over de einddocumenten zoals vastgesteld in de Stuurgroep waarbij speciaal gekeken wordt naar de consistentie en integraliteit ³.

Het POHO kan gevraagd en ongevraagd advies uitbrengen aan het DB.

² Eind 2022 zal een nieuw Samenwerkingsakkoord worden vastgesteld.

³ Dit is in lijn met het besluit van het DB dd 11 november 2019 over Besteding middelen en vrijgeven documenten binnen vastgesteld Werkprogramma Metropoolregio Eindhoven.

Het DB en het POHO hebben geen opdrachtgevende rol richting de Stuurgroep RES. De rol van het DB (en AB) en het POHO wijkt enigszins af van wat is afgesproken in het Samenwerkingsakkoord Metropoolregio Eindhoven 2019 – 2022. Dit wordt mede veroorzaakt door de betrokkenheid en verantwoordelijkheden van de provincie en de waterschappen die in de Metropoolregio Eindhoven geen formele positie hebben. Programmteam RES

Het Programmteam RES is de ambtelijke afspiegeling van de Stuurgroep. Het Programmteam is verantwoordelijk voor:

- Regie op totaalopgave om te komen tot uitvoering van de RES.
- oorbereiden agenda (met integrale en afgestemde adviezen) voor de Stuurgroep RES en het POHO energietransitie.
- Toezien op resultaten werkgroepen.
- Verbinding leggen en afstemming tussen de werkgroepen.
- Verbinding leggen tussen werkgroepen en Stuurgroep.
- Betrekken externe stakeholders.
- Ervoor zorgdragen dat alle overheden goed zijn aangesloten. Er dient een goede verbinding te zijn met de eigen organisatie dan wel gemeenten binnen de subregio. Alle leden van het programmteam hebben een oog en oor functie naar wat er speelt in hun eigen organisaties, zowel inhoudelijk als procesmatig. Voor de leden van het programmteam uit de subregio's betekent dit dat zij ook zicht hebben wat er speelt in de andere gemeenten van de subregio en niet alleen in de eigen gemeente.

Het Programmteam kent een tweehoofdige leiding: de procesmanager - tevens voorzitter van het Programmteam - en de algemeen programmamanager. Zij werken beiden in opdracht van de Stuurgroep en hebben hierbij de voorzitter als eerste aanspreekpunt. Beiden bereiden de Stuurgroep vergaderingen voor en nemen daaraan deel. De procesmanager

en de algemeen programmamanager stellen het Programmateam in staat om regie te voeren op de totaalopgave. Zij bereiden adviezen voor het Programmateam voor en zetten deze adviesvoorstellen na overleg met het Programmateam door richting bestuur.

Ambtelijk overleg (AO) accounthouders energietransitie 21 gemeenten, provincie, 2 waterschappen

Elke deelnemende partner (gemeenten, provincie en waterschappen) wijst een accounthouder aan die uitvoering van taken/projecten afstemmen met programmamanagers het RES-proces. Deze medewerker per deelnemende partner heeft op lokaal niveau overzicht over het totale speelveld van de energietransitie. Het Ambtelijk overleg accounthouders is een platform voor de uitwisseling van kennis, hulpvragen en signalen uit de uitvoeringspraktijk. Het zorgt voor verbinding van lokale uitvoeringspraktijk en regionale expertise/samenwerking. Dit gebeurt onder meer door input op te halen voor de RES en door voorstellen aan de Stuurgroep en het Portefeuillehoudersoverleg vooraf toe te lichten en/of hierop input te vragen.

Regionale Energiestrategie (RES)
**Uitgangspunten voor een
Samenwerkings- en uitvoeringsprogramma**
Januari 2022

Metropoolregio Eindhoven
RES Regionale
Energie
Strategie